

INFORME DE RESULTATS DE LA JORNADA SUBSEU

DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA

11 d'octubre del 2014.

Castelldefels

Í N D E X

<u>INTRODUCCIÓ</u>	3
DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA	3
PROGRAMA DE LA JORNADA	4
<u>PRESENTACIÓ DE LA JORNADA</u>	5
<u>INFORME D'ASSOCIACIONISME A CASTELLDEFELS AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE</u>	7
<u>CONFERÈNCIA: DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA</u>	16
<u>TALLERS PARTICIPATIUS</u>	23
DONES I CRISIS: ELABORANT RECEPTES CONTRA LA CRISI	23
ASSOCIACIONISME DE LES DONES EN TEMPS DE CRISI	31
ASSOCIACIONISME A CASTELLDEFELS AMB CLAU DE GÈNERE	35
<u>CLOENDA</u>	40
<u>AVALUACIÓ DE LA JORNADA</u>	41
DES DEL PUNT DE VISTA DE LES PERSONES PARTICIPANTS	41
DES DEL PUNT DE VISTA DE LES TALLERISTES	45
DONES I CRISIS: ELABORANT RECEPTES CONTRA LA CRISI	45
ASSOCIACIONISME DE LES DONES EN TEMPS DE CRISI	45
ASSOCIACIONISME A CASTELLDEFELS AMB CLAU DE GÈNERE	46
<u>PERSONES ASSISTENTS</u>	48
<u>REPORTATGE FOTOGRÀFIC</u>	50

INTRODUCCIÓ

Dones, associacionisme i crisi econòmica

En el marc del IV Congrés de les dones del Baix Llobregat “Les Dones com agents de canvi social i econòmic”, organitzat cada quatre anys pel Consell Comarcal del Baix Llobregat, l’Ajuntament de Castelldefels proposa una Jornada-debat oberta a tota la ciutadania sobre Dones, associacionisme i crisi econòmica.

Programa de la Jornada

9:30h Recepció de participants i lliurament de documentació

10:00h Presentació i benvinguda a càrrec de **Santiago Barona**, regidor de Polítiques d'Igualtat

10:15h Presentació Informe d'associacionisme a Castelldefels amb perspectiva de gènere, a càrrec de **Vidal Pérez**, Cap de l'àrea de Polítiques d'Igualtat.

10:30 Conferència: Dones, associacionisme i crisi econòmica, a càrrec de **Carme Díaz Corral**, experta en cooperativisme i membre del Seinari d'economia Femenista de Barcelona

11:15 Pausa – café

11:45h Tallers participatius i de debat:

- Elaborant receptes contra la crisi, a càrrec de Nieves García Delgado
- Associacionisme de les dones en temps de crisi, a càrrec de Judith Muñoz Saavedra
- Associacionisme a castelldefels amb clau de gènere, a càrrec de Noèlia Bail

13:30h Conclusions

13:50h Cloenda a càrrec de **Santiago Barona**, regidor de Polítiques d'Igualtat.

*En aquestes Jornades es va animar especialment la participació a les dones que participen en el teixiti associatiu de Castelldefels.

PRESENTACIÓ DE LA JORNADA

Benvingudes i benvinguts a la Jornada-debat de treball Dones, associacionisme i crisi econòmica. És una jornada de treball on es preten, a través del treball que es farà avui, arribar a unes conclusions que seran portades al IV Congrés de les Dones del Baix Llobregat, i així poder tirar a endavant les reivindicacions que es fan des de la comarca. El Congrés de les Dones del Baix Llobregat es fa cada 4 anys, i durant aquest temps, s'han d'aplicar i posar en acció les propostes sorgides de les subseus i del propi Congrés. Si fem repàs dels Congressos de les Dones del Baix Llobregat podem veure com s'han anat incorporant les reivindicacions dels congressos celebrats.

El I Congrés, celebrat a Sant Boi al 2002, va tractar les següents qüestions:

- Instar a la Generalitat de Catalunya a aplicar partides pressupostàries específiques per els Ajuntaments per crear Polítiques de Igualtat
- Promoure una implicació sobre la Violència de Gènere
- Crear un Observatori de les Dones
- Desenvolupar Polítiques de la coeducació en la educació
- Promoure llenguatge no sexista
- Crear el Consell Municipal de Dones
- Crear circuits locals d'atenció a les víctimes de Violència de Gènere

Al 2006, es va celebrar a Sant Feliu de Llobregat el II Congrés on es va fer un repàs d'allò que s'havia aconseguit i es posà de manifesta la necessitat de treballar en:

- Igualtat d'oportunitats
- Nous valors
- Més recursos per lluitar contra la Violència de Gènere
- Mitjans de comunicació

El III Congrés es va celebrar a Viladecans al 2010 i es va posar especial atenció a:

- Eradicació de les desigualtats de gènere
- Nous valors
- Mitjans de comunicació

Ara celebrarem el IV Congrés a Gavà, els dies 14 i 15 de novembre. I Castelldefels, com a municipi compromés, ha volgut ser Subseu.

En aquest IV Congrés, els objectius per aconseguir i punts a tractar seran:

- Reflexionar la emprenedoria femenina i en femení

DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA

- Lideratge de les dones en els moviments socials i en la pobresa
- Impulsar nous models de transformació social
- Fomentar una nova estratègia de les dones amb més participació de les dones
- Recollir anàlisis i propostes de treball per la valoració transversal de la perspectiva de gènere
- Fomentar el debat crític i la participació de les dones en diferents àmbits, sobretot, el públic

A la comarca del Baix Llobregat hi ha una participació molt important de les dones.

El lema del IV Congrés, 100 % de Ciutadania, és un segell d'identitat de les Polítiques de Igualtat de les dones del Baix Llobregat. I nosaltres volem treballar aquest concepte en la subseu a partir de l'associacionisme en temps de crisi. El Programa de la Jornada va en aquest sentit. Primer es farà un anàlisi de l'associacionisme a Castelldefels amb perspectiva de gènere, a càrrec de Vidal Pérez, cap de l'àrea de Polítiques d'Igualtat. Després hi haurà una conferència sobre Dones associacionisme i crisis econòmica, a càrrec de Carme Diaz, que és economista feminista especialista en economia i cooperativisme. A continuació es faran els tallers participatius, on entre totes i tots definirem i aportarem documents de treball per al IV Congrés de les Dones del Baix Llobregat. Seran tres tallers dividits en les següents temàtiques:

1. Les dones davant la crisi: elaborant receptes.
2. L'associacionisme de les dones en temps de crisis.
3. L'associacionisme a castelldefels amb clau de gènere.

Avancen certament, però poc a poc. Per això he de continuar treballant i reivindicant. Hem d'avançar per arribar a una societat més justa i més igualitària. Que s'arribi a una normalització on no sigui necessari parlar d'aquest temes.

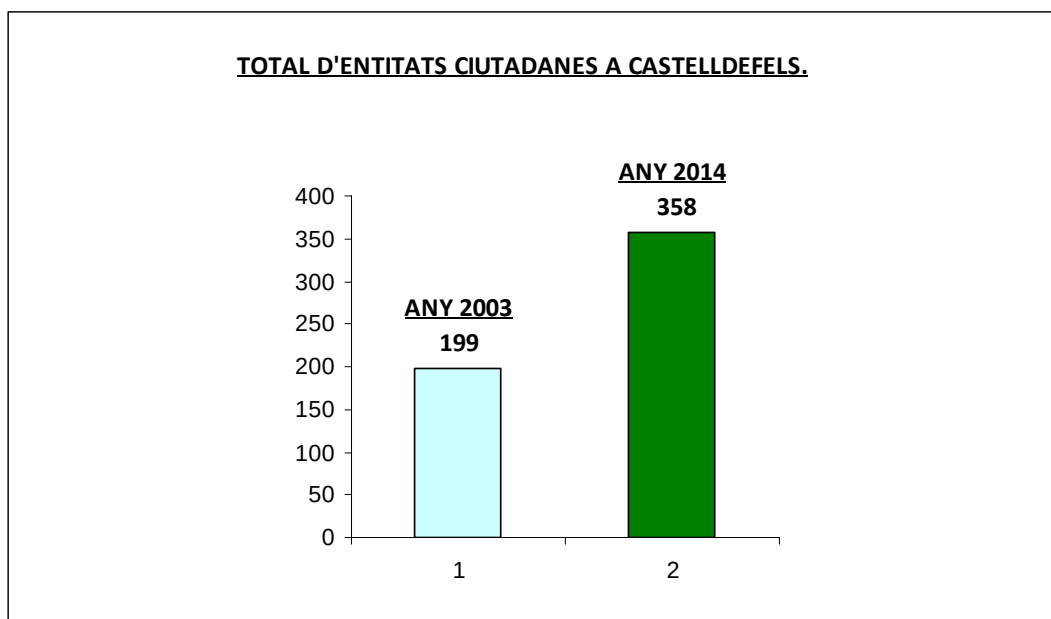
Gràcies i dono la paraula a la ponent.

Santiago Barona, Regidor de Polítiques d'Igualtat de l'ajuntament de Castelldefels

INFORME D'ASSOCIACIONISME A CASTELLDEFELS AMB PER- SPECTIVA DE GÈNERE

La integració i la participació garanteixen una societat més democràtica i justa. Per això, la Constitució Espanyola assegura el dret a l'associació com a dret fonamental. I l'administració local té el deure d'implicar a la població en la vida quotidiana de la ciutat i en concret en impulsar la igualtat entre homes i dones. Per a això, és indispensable que les associacions facilitin la incorporació de la igualtat del gènere tant de forma interna com externa.

A Castelldefels l'associacionisme és part del creixement i l'evolució de la ciutat. Podem observar un creixement del 80% des del 2003, amb 199 entitats, fins l'any 2014 amb 358 segons el registre oficial de L'Ajuntament.

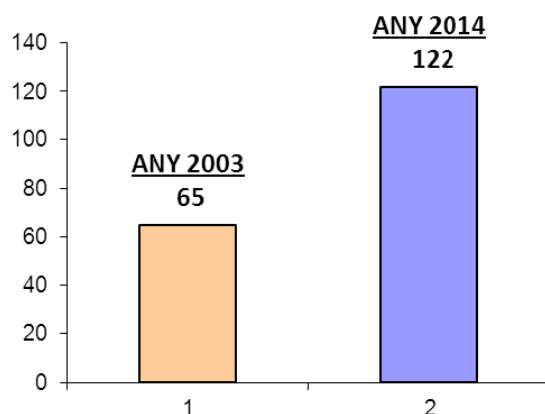

Segregació vertical

Podem observar que amb el augment d'associacions, també ha augmentat les dones presidentes. Al 2003 eren 65 i fins al 2014 són 122 presidentes.

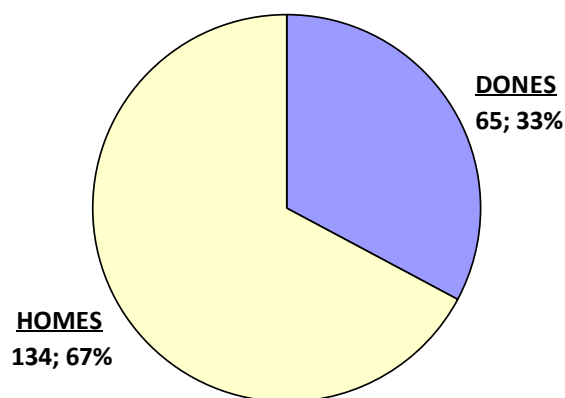

TOTAL DE DONES PRESIDENTES.

Del total de les presidències l'any 2003, les dones presidentes eren 65 i representaven el 33%. La presidència d'homes eren de 134 i representaven el 67% de les presidències totals al 2003.

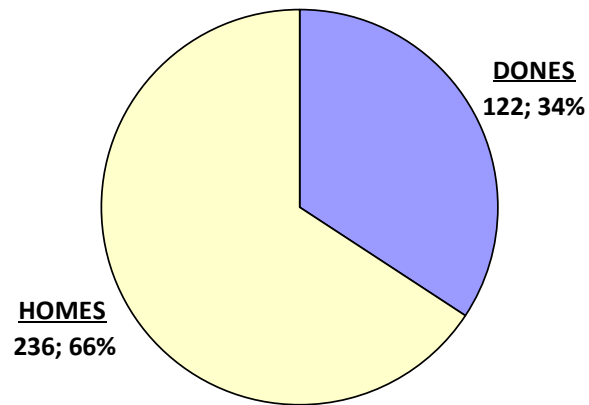
TOTAL DE PRESIDÈNCIES FINS L'ANY 2003.

Encara que el nombre d'associacions ha augmentat fins l'any 2014, la participació de les dones en la presidència no ha variat, 122 presidències femenines que representen un 34% del total de presidències i 236 presidències masculines que representen el 66% del total de presidències l'any 2014. Per tant, continua la segregació vertical.

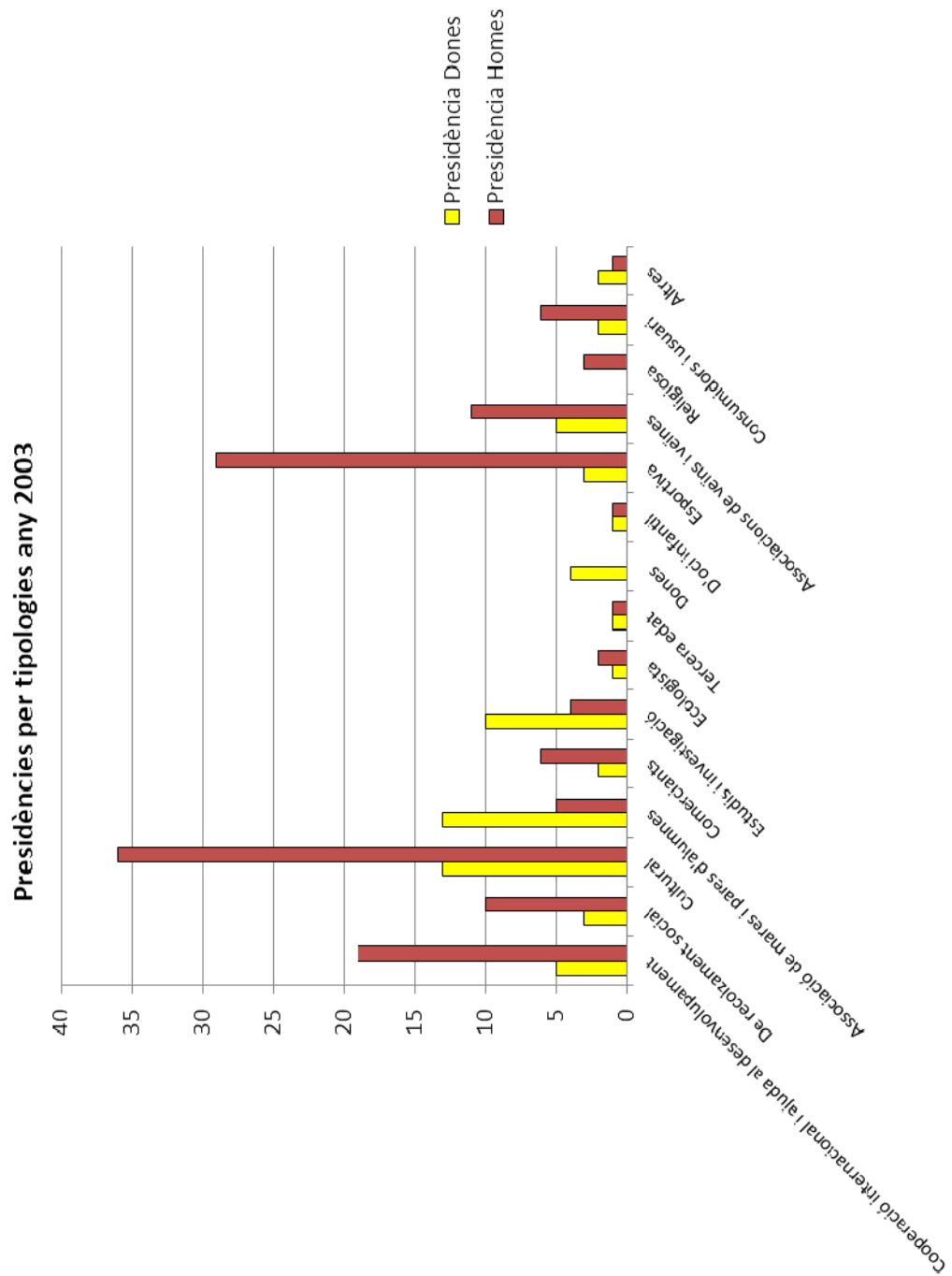

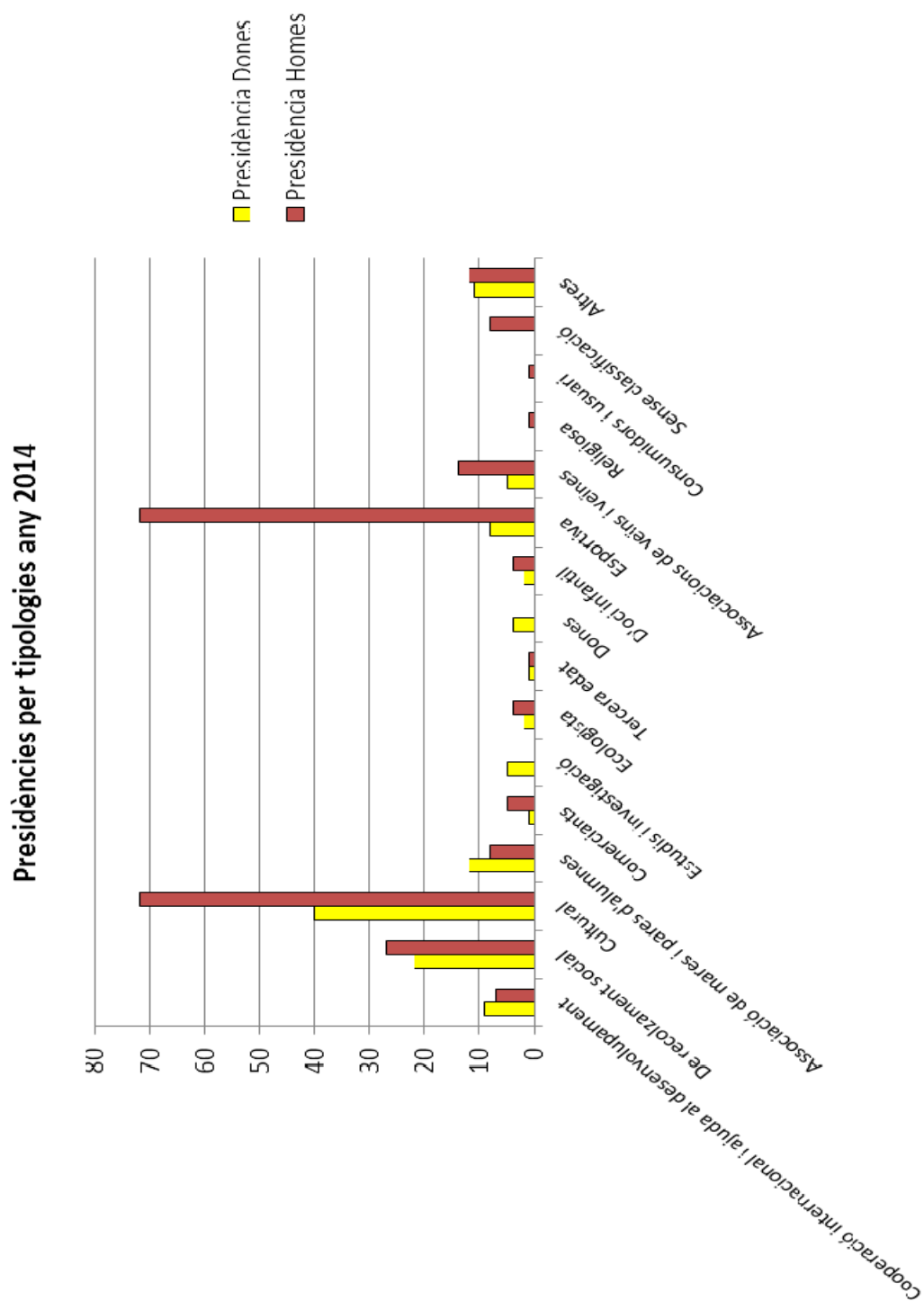
TOTAL PRESIDÈNCIES FINS L'ANY 2014.

Segregació horitzontal

Si analitzem la distribució de les dones presidentes en funció de la tipologia d'associació podem veure que també existeix una segregació horitzontal al teixit associatiu de Castelldefels.

En termes de valors absoluts, observem un creixement de la presidència de dones en:

- associacions culturals (27).
- associacions de recolzament social (19).
- associacions d'altres (9).
- associacions esportives (5).
- associacions de cooperació internacional i ajuda al desenvolupament (4).

Hi ha un lleuger augment en associacions:

- d'oci infantil (1).
- associacions ecologistes (1).

Es mantenen les dades de dones presidentes al capdavant d'associacions de:

- veïnes i veïns (5).
- associacions de dones (4).
- associacions de tercera edat (1).

Per contra, disminueix la figura de la dona al capdavant de:

- associacions de comerciants (1).
- associacions de consumidors i usuaris (1).

Cal destacar l'absència completa de la figura de la dona al capdavant de:

- associacions religioses, en las que domina per complet la figura masculina.

La figura de la dona presidenta augmenta en associacions de:

- Cooperació internacional i ajuda al desenvolupament: Al 2003 el percentatge era del 21% i fins al 2014 és del 56%. Ha augmentat un 35% les presidències de dones en associacions de cooperació internacional. És la tipologia on més destaca la figura de la dona presidenta.
- Recolzament social: Al 2003 el percentatge era del 23% i fins al 2014 és del 45%. Ha augmentat un 22% la figura de la dona presidenta en associacions de recolzament social.
- Cultural: Al 2003 el percentatge era del 27% i fins al 2014 es del 36%. Ha augmentat un 9% les presidències de dones en associacions culturals.
- Esportiva: Al 2003 el percentatge era del 9% i fins al 2014 és del 10%. Ha augmentat un 1%.

Es mantenen els percentatges de presidències de dones en associacions:

- Religioses: Des del 2003 i fins al 2014 les dones tenen el 0% de presidències d'aquesta tipologia.
- Ecologistes: Des del 2003 i fins al 2014 tenen un 33% de presidències ecologistes.

- Tercera edat: Al 2003 el percentatge era del 50% i fins al 2014 és del 50%. Les dades en aquesta tipologia es mantenen.
- Dones: Des del 2003 i fins al 2014 tenen el 100% de presidències d'aquesta tipologia.

Per contra, la figura de la dona presidenta en aquests anys disminueix a les següents tipologies:

- Associacions de veïnes i veïns: L'any 2003 era del 31% i fins al 2014 és del 26%. Ha disminuït un 5% les presidències de dones d'aquesta tipologia.
- Comerciants: L'any 2003 el percentatge era del 25% i fins al 2014 és del 17%. Ha disminuït un 8% les presidències de dones d'associacions comerciants.
- Associacions de mares i pares d'alumnes: L'any 2003 el percentatge era del 72% i fins al 2014 és del 60%. Ha disminuït un 12% les presidències d'associacions de mares i pares d'alumnes.
- Oci infantil: L'any 2003 el percentatge era del 50% i fins al 2014 és del 33%. Ha disminuït un 17% les presidències de dones d'oci infantil.
- Altres: L'any 2003 el percentatge era del 67% i fins al 2014 és del 48%. Ha disminuït un 19% les presidències de dones d'aquesta tipologia.
- Consumidors i usuaris: L'any 2003 el percentatge era del 25% i fins al 2014 és del 0%. Ha disminuït un 25%. Aquesta és la tipologia on més ha disminuït la presidència de dones.

Si analitzem la figura de l'home dintre del associacionisme, observem al 2003 una concentració d'homes presidents en les tipologies següents: cultural, cooperació internacional, recolzament social, associacions de veïns, associacions de consumidors i esportiva. Al 2014 disminueix la seva presència en cooperació internacional i en recolzament social.

Les presidentes d'associacions culturals fins l'any 2008 eren 14 i representaven el 42% de les presidències. Les presidentes d'associacions culturals fins l'any 2014 són 40 i representen el 36% de les presidències actuals. En els últims sis anys hi ha hagut un creixement de 26 associacions culturals presidides per dones.

Les presidentes de cooperació internacional fins l'any 2008 eren 2 i representaven el 40% de les presidències. Les presidentes de cooperació fins l'any 2014 són 9 i representen el 56% de les presidències actuals. En els últims sis anys ha hagut un augment de 7 associacions de cooperació internacional i ajuda al desenvolupament presidides per dones.

Les presidentes de recolzament social fins l'any 2008 eren 12 i representaven el 41% de les presidències. Les presidentes de recolzament social fins l'any 2014 són 22 i representen el 45% de les presidències actuals. En els últims sis anys hi ha hagut un increment de 10 associacions presidides per dones.

Les presidentes d'associacions de consumidors i usuaris fins l'any 2008 era de 0 presidentes i representaven el 0% de les presidències. Aquestes dades es mantenen fins l'any 2014 ja que en els últims sis anys no s'ha creat cap associació de consumidors i usuaris presidida per una dona.

Les presidentes d'associacions esportives fins l'any 2008 eren 3 presidentes i representaven el 14% de les presidències. Les presidentes d'associacions esportives fins l'any 2014 són 8 i representen el 10% de les presidències. En els últims sis anys s'han creat 5 associacions esportives presidides per dones.

Cal destacar la no presència de les dones presidentes en les associacions de caire religiós.

Conclusions

L'associacionisme continúa creixent a Castelldefels. A l'any 2003 hi havien registrades 199 entitats i al 2014 són 358 associacions, segons el registre oficial de l'Ajuntament. Un creixement del 80%.

Però aquesta evolució no implica l'eradicació de la segregació vertical, els càrrecs de responsabilitat per a dones i per a homes de la nostra ciutat no és paritària:

Les presidències de dones l'any 2003 eren de 65 i representaven el 33% de les presidències. En canvi, les presidències d'homes l'any 2003 eren de 134 i representaven el 67% de les presidències.

L'any 2014 les dones presidentes són 122 i representen el 34% de les presidències totals. En canvi, al 2014 les presidències d'homes ascendeixen a 236 i representen el 66% de les presidències totals. La figura dels homes presidents dobla el percentatge de les dones presidentes.

En el cas de la segregació horitzontal, persisteix la sobrerrepresentació masculina en les següents tipologies d'associacions:

- associacions esportives representant el 90%.
- associacions de comerciants representant el 83%.
- associacions de veïns i veïnes representant el 74%.
- associacions d'oci infantil representant 67%.
- associacions de mares i pares d'alumnes representant el 40%.
- associacions religioses, representen el 100% de les presidències.
- associacions de consumidors i usuaris, representen el 100% de les presidències.

Des del 2003 al 2014 les associacions que més han crescut la presència de les dones són:

- associacions de cooperació internacional i ajuda al desenvolupament,
- amb un augment de 4 presidències que representen un creixement del 35%.
- associacions de recolzament social, amb un augment de 18 presidències que representen un creixement del 22%.
- associacions culturals, amb un augment de 27 presidències que representen un creixement del 9%.

En canvi, en el mateix període, les associacions on més ha evolucionat la presidència d'homes són:

- associacions esportives, amb un creixement de 43 presidències.
- associacions de veïnes i veïns, amb un augment de 3 presidències que representen un creixement del 5%.
- associacions d'oci infantil, amb un augment de 3 presidències que representen un creixement del 17%.

- associació de mares i pares d'alumnes , amb un augment de 3 presidències que representen un creixement del 12%.
- associacions de comerciants, amb l' augment d'1 presidència que representa un creixement del 8%.

Amb aquestes dades podem afirmar que continua existint segregació vertical i horitzontal.

Dins de l'estudi hem de tenir en compte el nombre d'associacions que han deixat de desenvolupar la seva activitat però que no s'han donat de baixa al Registre Oficial de l'Ajuntament i segueixen apareixent com a actives. El nombre d'associacions que no desenvolupen cap activitat en l'actualitat però que continuen registrades al registre pot oscil·lar entre les seixanta i les vuitanta associacions. Des de l'Ajuntament us convidem a tots i a totes les responsables de les associacions de Castelldefels a actualitzar la vostra activitat al registre.

CONFERÈNCIA: DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA

A càrrec de Carmen Díaz Corral. Seminari d'economia feminista de Barcelona.

Esquema:

- 1.-Què és l'economia feminista
- 2.-Revisió de l'actual situació econòmica
- 3.-Estratègies polítiques per un canvi de sistema. Potencialitats de l'economia solidaria

Què és l'economia feminista?

Antecedents

Curiosament el terme economia ve del grec Oikonomia que es refereix a la gestió de la llar. Però des de sempre l'economia només ha contemplat la producció de serveis i mercaderies que es fan fora de l'àmbit domèstic.

L'economia feminista qüestiona el biaix androcèntric de l'economia perquè exclou tota l'activitat que queda fora del mercat del treball, com la cura d'altres. Llavors no contempla la reproducció que es fa als llars i que majoritàriament han fet les dones.

L'economia feminista pretén un canvi que qüestioni la pròpia disciplina i posi al centre del debat la sostenibilitat de la vida humana i no la sostenibilitat del capital.

L'economia feminista sorgeix l'any 1992 als EEUU quan es va constituir l'associació de dones economistes feministes però els antecedents es remunten al segle XIX i primera meitat i del segle XX, quan les dones començava a reivindicar els seus drets (primera onada del feminisme) i denunciaven, per exemple, les desigualtats salarials

L'economia feminista fa crítiques a les distintes escoles de pensament econòmic:

-Escola de pensament marxista: es critica que els interessos de classe han estat definits com els interessos dels homes de classe treballadora. Es suposa que els membres de la família comparteixen els mateixos interessos de l'home cap de família i proveïdor d'ingressos. Així doncs, en el conflicte econòmic de classe s'amagava un conflicte de gènere.

-Escola neoclàssica (base del neoliberalisme i del pensament dominat actual): tot l'argumentari i el desenvolupament de la ciència econòmica es fa sota el supòsit del "homo economicus". Aquest personatge sembla el "home bolet": un home que creix format, autònom, egoista, no té infància ni es fa vell, no depèn ni es fa responsable de ningú, no és afectat pel medi, interactua en un mercat ideal i no manifes-

ta emocions. Les característiques d'aquest personatge es tradueixen en una falsa autonomia del sector masculí. Sota el supòsit que les persones maximitzen la utilitat dins d'un mercat que s'autoregula, no es té en compte que els individus han sigut nens o nenes i que han necessitat que algú els cuidés. I que quan estem al mercat som éssers amb emocions, relacions, etc. Aquesta és una visió reduccionista del funcionament de la vida.

L'economia feminista planteja enfocaments alternatius:

1. La centralitat de la vida humana
2. El treball de les dones
3. El gènere en la globalització i el desenvolupament
4. Pressuposts sensibles al gènere

1.- El punt de partida és el concepte de la centralitat de la vida humana, pensant en l'assoliment d'estàndards de vida acceptables per a tota la població. Un procés que incorpora com aspecte central la satisfacció de les necessitats emocionals i afectives. Aquestes necessitats es desenvolupen a l'àmbit de la llar.

2.- Cal reconèixer i donar valor al treball no remunerat realitzat tradicionalment per les dones. Reconèixer el valor del manteniment de la vida i la cura d'altres. S'han impulsat conceptes per entendre el treball en un sentit ampli, més enllà del treball mercantil i retribuït. En aquest cas es reconeix el treball voluntari que es fa a les associacions i que connecta amb l'economia solidària. També s'han impulsat estudis sobre usos del temps, els comptes satèl·lit i s'han introduït conceptes com doble jornada, doble presència. També es fa una crítica al PIB com indicador de producció/creixement i es proposen nous indicadors.

3.- S'estudien els canvis en els sistemes de producció agrícola, els efectes de la implantació de les polítiques d'austeritat (neoliberals), les desigualtats entre països i el fenomen de la feminització de la pobresa.

4.-El pressuposts sensibles al gènere. Els pressupostos públics reproduïxen els biaixos de gènere perquè ignoren els rols, responsabilitats i la posició desigual de les dones. Es proposa tenir indicadors desagregats per sexe i elaborar indicadors que recuperin les zones invisibles de l'economia, que són les zones que no passen pel mercat.

L'economia feminista és un corpus teòric consistent. Hi ha diferents visions, també està l'economia de gènere que comença per analitzar dades però no tranca la lògica de pensament actual i la dicotomia producció/no producció. No hi ha 2 categories, no tot és blanc i negre, la vida és un continuu.

Anàlisi de dades

Les enquesta d'usos del temps ens permeten analitzar el treball des de diferents categories. També hi ha una altra categoria que no apareix que és el treball voluntari des de la qual es podrien treure més dades respecte de la participació de les dones a les associacions.

algunes dades...

	Hombres	Mujeres
Trabajo Mercado	3:03	1:53
Trabajo familiar doméstico	1:50	4:04
Total	4:53	5:57

Font: Enquesta d'usos del temps 2009/2010 (INE)

Enquesta d'usos del temps 2009/2010

Les dones treballen sempre més hores que els homes. Si sumen les dues categories les dones treballen una hora més i això reforça la idea de la doble presència o doble presència/absència

Ramon Josa Fotografia

La columna de la dreta és el temps de treball de les dones a la llar i la columna de l'esquerra és la dels homes. A sota diu: doble ingrès, únic ingrès, sense ingrès.

Les dones sempre treballen més a casa (en tot els casos) inclòs si tenen un salari major al dels homes.

Ramon Josa Fotografia

L'economia convencional, entenent l'economia com el flux de dalt del quadre: “Espacio de producción mercantil capitalista” . La economia feminista planteja que hi ha un altre espai que està invisibilitzat: “Espacio de desarrollo humano”. El treball domèstic i de cures que està invisibilitzat en l’economia convencional és on produïm bens i serveis que no es compren en el mercat. L’economia feminista planteja que s’integrin els dos espais i que a l’hora de proposar polítiques es tinguin en compte aquestes dues esferes.

Als països centrals o del nord, per a què les dones puguin anar a treballar en les mateixes condicions que un home es contracta una altra dona per fer les tasques domèstiques i de cura. D'aquesta manera les dones poden estar disponible per al mercat en una condició d'igualtat respecte d'un home que no té aquesta càrrega. Es recorre a dones immigrants treballadores domèstiques, per fer aquesta feina. Aquestes són les cadenes globals de cures, que reproduïxen les desigualtats amb dones més pobres. Això comporta una contradicció per al feminisme.

Llavors quan parlem d'igualtat entre homes i dones també hem de considerar altres esferes on hi ha desigualtats com la classe i la ètnia. Triangulació analítica: Gènere, classe, ètnia. Abans de la crisi les finances estaven al servei de la producció, ara la producció es va posar al servei de les finances. L'economia feminista planteja que les finances i la producció estiguin al servei de la reproducció de la vida humana.

Torn de preguntes

Una persona pregunta per la inclusió en el PIB de les drogues i la prostitució. Carme Díaz respon que respecte del tema de la prostitució dins del feminisme hi han dues postures contraposades: abolicionisme i la regularització. Es planteja el mateix dubte sobre si s'ha de remunerar tot el treball de cura o no. És una manera de donar-li visibilitat, però tot el treball de cura hauria de passar pel mercat?. Per què té més valor el treball d'un banquer que el d'una treballadora domèstica que té cura d'un avi?.

Una persona pregunta si potser el treball domèstic és un treball invisible perquè no dona impostos. Carme Díaz respon que el sistema fiscal és injust, no només en el que respecta al treball invisible de les dones. La classe treballadora suporta la majoria dels impostos perquè les empreses solament paguen impostos si tenen beneficis i a més poden descomptar. En canvi la classe treballadora o sigui la població assalariada no pot deduir despeses: un lloguer, el transport, etc.

Una persona demana referències sobre sistema tributari i feminisme. Carme Díaz respon que hi han feministes que treballen el tema de impostos i sistema impositiu: Instituto estudios fiscales de Madrid està María Pasos, el blog SinGéneroDeDudas i Paloma de Villota.

Una persona intervé i comenta si el treball domèstic s'ha de remunerar o no? Recorda debats anteriors en els que es qüestionava això perquè es deixava el treball reproductiu i de prestigi per als homes. S'ha d'intentar que les dones s'incorporin al treball productiu i que els homes s'incorporin, valorin i gaudeixin del treball de cura. Carme Díaz respon que s'ha de vigilar perquè com que l'estat està retallant, estan sorgint moltes empreses privades que es dediquen a la cura i la remuneració es molt baixa. No es podem quedar només en la remuneració.

TALLERS PARTICIPATIUS

DONES I CRISIS: ELABORANT RECEPTES CONTRA LA CRISI

Tallerista: Nieves García Delgado	
TEMPS: 1 hora i 15 minuts	PARTICIPANTS: 13 persones
Presentació	En aquest taller es posà en comú les propostes del grups per elaborar una recepta davant la crisi de les dones i es donà a conèixer la situació de les dones davant les crisis. Tot això amb la fi de construir, de manera participativa, propostes (recepta) i recomanacions per portar al IV Congrés de dones del Baix Llobregat
Objectius	Analitzar la crisi i el paper de les dones reflexionar sobre les dones com a agents de canvi social i econòmic Proposar solucions contra la crisi des de la mirada de les dones
Metodologia	Enfocament participatiu amb dinàmiques
Materials: retoladors , pòsit, pissarra magnètica, cabdell de llana, paper i bolígrafs.	
Dinàmiques i Activitats	Temps
Benvinguda i presentació del taller- Informació del IV Congrés de les dones del Baix Llobregat.	5'
Dinàmica de presentació: La Xarxa	5'
Exposició: FMI – Funció - Receptes - Diàleg en grup.	10'
Diagnòstic de la situació actual amb dades de l'atur en diferents àmbits Programa Hermes	5'
Dinàmica de grup	
Presentació de les pautes – Elements per crear la recepta i exposició de un cas pràctic de recepta.	5'
Treball en grup : Iniciar el procés d'elaboració, preparació i creació de les receptes amb grups	30'
Lectura de les receptes de cada grup. Conclusions	10'
Redactar la recepta	5'

Desenvolupament del taller

Benvinguda i presentació:

La coordinadora dóna la benvinguda a les participants i fa una presentació dels objectius del taller, prenent com a marc el 4t Congrés de les Dones del Baix Llobregat que es celebrarà a Gavà el dia 14 i 15 de novembre i on l'eix central del Congrés serà "Les dones com agents de canvi Social i Econòmic".

Dinàmica de la xarxa en grup:

La coordinadora explica al grup, que es farà una ronda de presentacions mitjançant un cabdell de llana que serveix principalment perquè els participants es coneguin de una forma divertida i entenguin el sentit de xarxa i associacionisme.

Objectius:

- Conèixer a la resta del grup amb el qual es compartirà el taller.
- Crear un clima agradable on comenci a fluir la comunicació entre les participants.

Inicia la presentació la coordinadora amb el cabdell de llana, embolicant un tros de llana en un dit, dient el seu Nom i la funció al taller, així successivament fins a l'última participant. La coordinadora informa que hauran de prestar molta atenció, perquè per fer rodar el cabdell de llana una altra vegada, cada participant haurà de recordar el nom de cada persona a la inversa i recordar perquè volen fer aquest taller.

Explica la coordinadora que s'ha format una xarxa de comunicació i associacionisme una vegada que s'ha format la xarxa amb el cabdell.

Motiu pel qual es fa una recepta :

La coordinadora explica què és el Fons Monetari Internacional, anomenat FMI. El FMI és una institució financera que forma part del sistema de Nacions Unides i que la seva missió fa és ajudar als països a millorar les seves economies. Normalment, quan un país està en crisi, FMI els presta diners via crèdit que hauran de retornar un cop sortin de la crisi. Aquest préstec va condicionat, els països han d'aplicar la recepta que el FMI ha elaborat per aquest país. Per tant, nosaltres farem el mateix: crear la nostra recepta. Com si fossin cuiners economistes.

Receptes del FMI als països:

Reflexió i debat col·lectiu per detectar e identificar les diferències i similituds entre les dues receptes que es proposen i que han estat elaborades pel FMI. La coordinadora demana al grup que identifiquin les diferències en les receptes i similituds entre elles.

Conclusions del grup:

Les participants comenten que els punts de cada recepta són pràcticament iguals, fan referència als mateixos conceptes. Tenen una similitud entre elles. Quan totes les participants han acabat de exposar les seves reflexions, la coordinadora comenta que cada recepta correspon a països diferents i anys diferents: Una correspon als països de Llatinoamerica, al 1980, i l'altre d'Espanya, al 2010.

Explicació del treball en grup:

La coordinadora exemplifica Recepta d'una Paella. Per fer una paella es necessiten uns ingredients, els ingredients seria el que demanen en la recepta del FMI. Però pot passar que no tots els països tenen tots els ingredients, llavors els països hauran de demanar més diners per aconseguir el ingredient que demana el FMI per fer la paella. És fa una reflexió en grup sobre les conseqüències.

Diagnòstic de la situació actual amb dades:

Atur registrat per sexe a Castelldefels: hi ha més atur a dones des de 2008 fins ara. Reflexió. La crisi en les dones sempre ha estat present.

Atur registrat per edat homes. De 40 a 59 anys l'atur es més alt.

Edat homes	Atur 2013 Setembre	Any 2014 Setembre	% Atur 2013	%Atur 2014
De 40 a 44 anys	330	301	15,46%	15,60%
De 45 a 49 anys	288	264	13,50%	13,69%
De 50 a 54 anys	279	253	13,07%	13,12%
De 55 a 59 anys	246	272	11,53%	14,10%

Atur registrat. Evolució per edats dones. De 40 a 54 anys l'atur es més alt.

Període	<25	25-39	40-54	>54	Total
2013 Setembre	106	837	951	470	2.364
2014 Setembre	85	784	951	486	2.306

Atur registrat. Evolució per grans sectors.

Setembre 2014:

Agricultura 10

Indústria 363

Construcció 454

Serveis 3.247

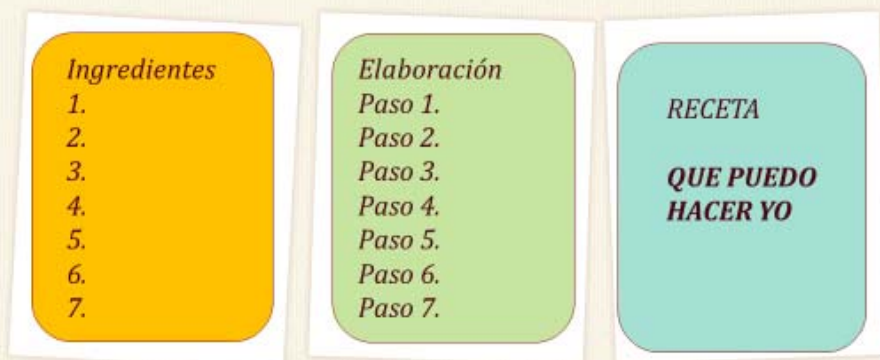
No ocupació Anterior 161

Total aturats a Castelldefels 4.235

Presentació de les pautes – Elements per crear la recepta i exposició de un cas pràctic de recepta

- Ingredients: Explicació que són els ingredients son actituds o àmbits a canviar o modificar.
- Quantitats: Preferències dels valors del ingredients. Exemple : 5 quilos més preferència que 1 quilo.
- Elaboració: Exposar el contingut del Ingredients.

Explicar cas pràctic :

Recetario para la crisis

Ingredientes

1. Positividad
2. No miedo
3. Ingenio
4. Creatividad
5. Fortaleza
6. Controlar
7. Azúcar

Ingredientes

1. 10 cucharadas de ACTITUD POSITIVA
2. 8 cucharadas de NO tener MIEDO
3. Una pizca de INGENIO
4. Una pizca de CREATIVIDAD
5. Un saco de Fortaleza
6. 1 saquito de controlar el gasto de cada día
7. 100 gramos de Azúcar

Iniciar el procés d'elaboració, preparació i creació de les receptes

Es fan 3 grups de 4 persones i escullen 3 dels àmbits següents (que representen les Regidories de Castelldefels):

Salut - Serveis Socials

Persones Grans

Urbanisme i Obres

Comerç i Turisme

Educació, Igualtat i Cultura

Foment de Ocupació

Transport – Mobilitat

Medi Ambient

Joventut, Esports

Promoció Econòmica.

Durant 30 minuts elaboren la recepta “Que pot fer el Municipi “

Ingredients

1.S.S.i Hisenda
2. Contractació
3. Fiscalitat
4. Creació
5. Formació
6. Informació
7. F. Ocupació
8. Formació
9. Participació
10. Comerç- Barris
11. Cooperació-
Educació- Cultura -
Igualtat
12. Material Humà
- Prima
13. Difusió
14. Somiar-
Imaginar

1. 5 KILOS
2. 1 KILO
3. 3 KILOS
4. 500 GRAMOS
5. 2 LITROS
6. 3 KILOS
7. 5 BIDONES
8. 3 GARRAFAS
9. 4 LITROS
10. 2 LITROS
11. 2 BIDONES
12. 900 GRAMOS
13. 2 LITROS
14. CARRETERAS DE PACIENCIA

Ingredients

Plenària i
Reflexió
la recepta
“Que pot
fer el
Municipi

Cada
subgrup
exposa la
seva
recepta
del seu
treball. I
el resultat
es :

27

Ingredients

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

Elaboració

- Paso 1.
Paso 2.
Paso 3.
Paso 4.
Paso 5.
Paso 6.
Paso 7.
Paso 8.
Paso 9.
Paso 10.
Paso 11.

RECETA

QUE PUEDE
HACER EL
MUNICIPIO

Recetario para la crisis

Elaboració

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.

Elaboració

- Empreses que instaurin un percentatge de contractació de Gent Gran i/o jovent.
- Si no es fa han de pagar un percentatge a la fiscalitat del Municipi.
- Municipi ha de crear petits treballs de serveis per Gent Gran com Jovent aturat.
- Majors de 45 anys.
- Crear petits treballs de serveis Cuiners/eres, cuidadors/eres etc...
- Falten serveis cap a la cura de les persones grans i infants- amb forma de esplais, ludoteques, ajudar a fer deures.
- Forma a persones grans a CUIDAR a persones més grans i rols sobretot de dones.
- Informar d'aquesta acció, que s'ha fet en aquest taller i possible creació de continuació d'aquest Taller en forma de crear receptes o solucions possibles a la crisi en Castelldefels.
- Procés participatiu.
- Crear un Consell de Dones Grans
- Crear grups d'aprenentatge emocional d'homes i dones a nivell educatiu.

Avaluació:

Es realitza una ronda d'avaluació amb un qüestionari. Es demana que totes les participants donin la seva opinió sobre el que han treballat al taller.

Tancament:

S'agraeix a les assistents la participació en la Jornada Subseu del IV Congrés de les dones del Baix Llobregat a Castelldefels.

Propostes i Recomanacions:

- **Serveis Socials/Persones Grans/F. Ocupació/Comerç**
 - Fer Accions positives en ocupació:
 - Establir un percentatge de contractació de dones de més de 45 i joves de menys de 30. Si no es fa, les empreses haurien de pagar al Municipi un percentatge com a penalització. Aquesta penalització hauria d'anar directament a la creació i promoció de llocs de treball per part del municipi.

- Vetllar per la creació de llocs de treball de qualitat i decents en el sector serveis a Castelldefels, especialment, restauració o de cura a la dependència.
- o Creació de serveis públics:
 - Creació de serveis públics per a gent gran amb necessitats de cura.
 - Creació de serveis públics d'ocupació i formació al Jovent aturat.
 - Creació de serveis públics per Majors de 45 anys.
 - Creació de serveis públics cap a la cura de les persones grans i infants- amb forma d'esplais, ludoteques, recolçament, assistència i visita diària a les persones grans, tallers de lectura, etc.
- o Cuidar a les persones que cuiden:
 - fer cursos de formació i recolçament a persones grans per cuidar a persones més grans.
 - Taller d'autoestima i suport a persones grans que cuiden a persones més grans.
- o Promoció de la participació ciutadana en igualtat:
 - Promocionar la continuació d'aquells tallers participatius que reflexionan i proposen solucions davant la crisi a Castelldefels.
 - Fomentar més processos participatius amb la ciutadania
- **Educació/Igualtat/Cultura i Promoció Econòmica.**
 - o Fer una diagnosi de la situació de les dones a Castelldefels:
 - Com ha afectat la crisi, oportunitats de treball, paper de la promoció econòmica, etc.
 - Cooperar per crear nous llocs de treballs en els Sectors amb més atur i amb la franja de edats més afectada de dones (40-54), com a nucli de fer política més propera a la ciutadania i més participació de la ciutadania.
 - o Consolidar el Consell de Dones:
 - Propostes siguin vinculants per al municipi o que les àrees hagin de tneir en compte la seva veu.
 - Promocionar la incorporació de les dones joves i grans. Possibilitat de crear un Consell de Dones Grans.
 - Transversalitat del Consell de Dones: el Consell ha de participar i proposar recomanacions a totes les àrees del ajuntament, especialment, l'econòmica, educativa i cultural.

- o Fer sensibilització en igualtat de gènere i associacionisme:
 - conscienciació a la ciutadania de la importància de la igualtat per superar la crisi.
 - Accions específiques de sensibilització en economia, crisi i dones, per exemple.
 - Fomentar els valors de la cooperació i l'associacionisme.
- o Fer sensibilització/accions en igualtat de gènere i educació:
 - Agents per la igualtat als centres educatius. Formació enfocada a les escoles i AMPAS en temes de coeducació i igualtat de gènere.
 - Redefinir els projectes educatius de centre amb perspectiva de gènere: les escoles, de la mateixa manera que fan sortides per anar a visitar la fàbrica de la xocolata o el parlament, alguns fan tallers puntuals sobre igualtat. Es demana que es faci un plantejament integral i transversal per introduir la filosofia co-educadora d'una forma estable als centres educatius i AMPAS.
- o Treballar les feminitats i masculinitats en la ciutadania:
 - Fer tallers d'empoderament i de treball de les feminitats i masculinitats per poder crear grups d'aprenentatge emocional d'homes i dones: Hi han molts homes que reclamen estar d'una altra manera al món i voldrien formar part d'aquesta transformació social i cultural.
 - Creació de grups estables d'aprenentatge vivencial. Que el municipi ofereixi un espai i tallers (com per exemple, tallers educatiu-creatiu de caràcter vivencial), on es treballin tots els aspectes relacionats amb els rols i les identitats de gènere.

ASSOCIACIONISME DE LES DONES EN TEMPS DE CRISIS

Tallerista: Judith Muñoz Saavedra	
TEMPS: 1 hora i 15 minuts	PARTICIPANTS: 8 persones
Presentació	En aquest taller es posarà en comú el valor de les experiències associatives de les dones i es donaran a conèixer bones pràctiques cooperatives i estratègies alternatives de les dones davant les crisis. Tot això, amb la fi de construir, de manera participativa, propostes i recomanacions per portar al IV congrés de dones del baix Llobregat
Objectius	Analitzar el context i reflexionar sobre el valor del associacionisme i la cooperació en "temps de crisi" Conèixer bones pràctiques d'iniciatives cooperatives Promoure pràctiques d'associacionisme cooperatiu entre dones al baix Llobregat Proposar recomanacions
Metodologia	Enfocament participatiu i d'aprenentatge cooperatiu
Materials: projector, ordinador , rotoladors , post-it, pissarra, cabdell de llana	
Dinàmiques i Activitats	Temps
Benvinguda i presentació del taller	5'
Dinàmica de presentació: La Xarxa	5'
Exposició: Les dones i les Crisis	10'
Dinàmica de grup: Fortaleses/ debilitats	5'
Presentació de Bones pràctiques	10'
Treball en grup: Propostes i Recomnacions	25'
Plenària i elaboració de conclusions	10
Tancament	5

Desenvolupament del taller: Dinàmiques i Activitats

Benvinguda i presentació del taller

La facilitadora saluda a cada participant i dóna la benvinguda. Es fa una introducció per explicar que aquesta activitat es fa en el marc del 4rt congrés de dones del Baix Llobregat que es realitzarà els dies 14 i 15 de Novembre a Gavà. S'explica que totes les propostes serviran per enriquir l'elaboració del nou pla d'igualtat del Baix Llobregat i és demana la participació activa de totes.

Dinàmica de presentació: La Xarxa

La facilitadora explica al grup que la base de l'associacionisme entre dones és la cooperació i l'establiment de relacions horitzontals que permeten avançar en les demandes de totes les dones. Per això es farà una dinàmica de presentació per simbolitzar les xarxes entre dones. Amb un cabdell de llana és demana que cadascuna agafi un trosset, es presenti i digui perquè està interessada en el taller. Després ha de llançar el cabdell sense soltar el fil a una altra companya i així successivament fins que es presentin totes.

Exposició: Les dones i les Crisis

Es presenten algunes dades per explicar el context econòmic i de quina manera afecta a les dones. S'explica per què dèiem que les dones sempre hem estat en crisis. Es parla de que els indicadors d'atur de les dones d'abans de la crisi actual també eren molts alts però que ningú ho considerava un problema greu. També es debat per què mentre el 97,4% dels homes de més de 65 anys a l'Estat espanyol reben una pensió, les dones que en cobren una amb prou feines arriben al 46,6%. Aquestes dades generen molta inquietud en les participants perquè la majoria es troba o coneix persones en aquesta situació.

Dinàmica de grup: Fortaleses/ debilitats

Es fa un debat respecte del paper de les entitats en temps de crisis. Es parla d'enfortir les xarxes, l'autogestió, l'associativitat i de la necessitat d'incorporar gent jove. També s'introdueix l'idea de la redistribució dels ingressos i de la riquesa, les tasques de cura, els sabers i els coneixements que totes tenim.

Presentació de Bones pràctiques

Davant la necessitat de plantejar estratègies alternatives de les dones davant les crisis es parla de fomentar la cooperació v/s la competència. En aquest sentit les cooperatives poden ser un mitjà d'accés a l'ocupació i poden implicar una solució a situacions d'atur i alhora millorar les condicions i flexibilitzar els ritmes de treball per fer-los compatibles amb les altres esferes de la vida. Com bona pràctica és projecta un vídeo del Projecte "La Cuina, cooperativisme a foc lent". Una emprenedoria social des del gènere i la interculturalitat. Aquets exemple s'analitza en detall i no dóna temps de revisar les altres experiències de cooperatives seleccionades: Tamaia i Tiebel

Treball en grup: Propostes i Recomanacions:

El grup es separa en parelles per treballar les següents qüestions:

Quines experiències o bones practiques coneixem?

Alguna de les BBPP presentades es podrien portar endavant al baix llobregat (si/no, per què?)

Què necessitem per aconseguir-ho?

Recomanacions al municipi per donar suport a iniciatives cooperatives en diferents àmbits. Exemple: orientació laboral, serveis socials, subvencions etc.

Plenària i elaboració de conclusions

Cada subgrup exposa els resultats del seu treball. Es fa una discussió per establir acords i fer la presentació a la plenària

Tancament

Es tanca la sessió agraïnt a les persones participants la seva assistència i convidant-les al 4t Congrés dels Dones del Baix Llobregat. Es posa l'accent en que les dones s'impliquin en processos i mantinguin una participació activa en la seva comunitat local.

Propostes i Recomanacions:

- Sensibilitzar sobre el cooperativisme com a forma d'emprenedoria. Es proposa apropar aquests continguts, "estratègies cooperatives" a la gent jove, perquè s'impliquin i puguin portar endavant iniciatives econòmiques cooperatives. En concret fer una xerrada coordinada pel municipi adreçada als joves
- Fer cursos/tallers en lideratge en emprenedoria social. Una part del grup pensa que és important fer un curs de lideratge en emprenedoria social. Però algunes participants discrepen perquè diuen que hi ha molta gent que ja té formació, que aquest no és el problema. En qualsevol cas, hi ha consens en convocar a la gent amb formació i incentivar el lideratge de projectes cooperatius.
- Crear subvencions per promoure les cooperatives de dones. Es demana que l'ajuntament i/o el consell comarcal obri una convocatòria de subvencions per promoure l'inici de cooperatives de dones i/o projectes per incentivar el cooperativisme de dones.
- Creació d'horts municipals per a la ciutadania. Es proposa dissenyar un projecte participatiu per crear un hort urbà. Es demana a l'ajuntament que faciliti un solar a les associacions per portar a terme l'iniciativa.
- Creació d'un menjador social autogestionat. En la mateixa línia que la proposta anterior, es planteja un projecte de menjador social autogestionat. En aquest cas es sol·licita la intermediació de l'ajuntament per aconseguir una sala adaptada (cuina) o un espai en uns dels bars tancats per la crisi. La idea és incentivar el cooperativisme entre les dones a través de la cuina i com a acció contra la crisi econòmica i l'aïllament que sofreixen moltes dones. Les dones del taller i que són d'associacions proposen fer rutes pels supermercats per aconseguir aliments que permetin proveir de productes el menjador autogestionat.
- Servei d'assessoria sobre pensions i cotitzacions per dones. El grup va debatre respecte de les dificultats per cotitzar de moltes dones que treballen a l'economia submergida i fent treballs de cura i serveis als llars. Això suposa problemes greus per accedir una pensió en el futur i l'empobriment de les dones grans. Es troba que hi ha mancances d'informació respecte

d'aquest tema i es recomana oferir un servei d'assessoria sobre pensions i cotitzacions per dones. També que es busquin alternatives per les dones que no poden cotitzar.

ASSOCIACIONISME A CASTELLDEFELS AMB CLAU DE GÈNERE

Tallerista: Noelia Bail	
TEMPS: 1 hora i 15 minuts	PARTICIPANTS: 8 persones
Presentació	En aquest taller s'analitzà l'associacionisme de Castelldefels, tant a nivell intern com extern. Analitzarem la segregació vertical i horitzontal i a l'hora tractarem les dinàmiques de gènere que es produeixen en les organitzacions de les entitats, especialment, en les associacions mixtes. Tot això, amb la fi de construir, de manera participativa, propostes i recomanacions per portar al IV congrés de dones del Baix Llobregat
Objectius	Analitzar el context i reflexionar entorn l'associacionisme a castelldefels des de una perspectiva de gènere Promoure un debat sobre l'associacionisme i el paper de les dones Proposar solucions als obstacles a la igualtat de gènere en les associacions Proposar recomanacions
Metodologia	Enfocament participatiu i focal
Materials: Post-it, pissarra, papelògraf, cabdell de llana	
Dinàmiques i Activitats	Temps
Benvinguda i presentació del taller	5'
Dinàmica de presentació: La Xarxa (cabdell de llana)	5'
Anàlisis sobre associacionisme a Castelldefels amb perspectiva de gènere: informe i experiències pròpies de les persones participants.	10'
Dinàmica de grup: Problemes	10'
Treball en grup: Solucions i Recomnacions	30'
Plenària i elaboració de conclusions	10'
Tancament	5'

35

Desenvolupament del taller
Benvinguda i presentació del taller La facilitadora saluda a cada participant i dóna la benvinguda. Es fa una introducció per explicar que aquesta activitat es fa en el marc del 4rt congrés de dones del Baix Llobregat que es realitzarà els dies 14 i 15 de Novembre a Gavà. S'explica que totes les propostes serviran per enriquir l'elaboració del nou pla d'igualtat del Baix Llobregat i és demana la participació activa de totes.

Dinàmica de presentació: La Xarxa

La facilitadora explica al grup que la base de l'associacionisme entre dones és la cooperació i l'establiment de relacions horitzontals que permeten avançar en les demandes de totes les dones. Per això es farà una dinàmica de presentació per simbolitzar les xarxes entre dones. Amb un cabdell de llana és demana que cadascuna agafi un trosset, es presenti i digui perquè està interessada en el taller. Després ha de llançar el cabdell sense soltar el fil a una altra companya i així successivament fins que es presentin totes. Es forma una xarxa i totes veuen que estan interconnectades, de forma que el que faci una d'elles modifica la xarxa i repercuteix en les altres.

Anàlisi sobre associacionisme a Castelldefels amb perspectiva de gènere

Es presenta i s'analitza l'informe sobre associacionisme a Castelldefels i les experiències pròpies de les persones participants des de 5 àmbits: representació de la presidència per sexe, tipologia d'associació per sexe de la presidència, imatge corporativa, llenguatge i conductes dins de l'associació.

Dinàmica de grup: Problemes

El grup va treballar les següents qüestions:

- Quines àrees treballem?
- Quin són els problemes detectats?
- Representació de la presidència per sexe: Es va detectar segregació vertical, havent més del 60% de presidents. Uns dels problemes és el reconeixement social, on es troben els homes. Una participant apunta que entre l'any 86 i 87, la gran majoria eren presidents. Però com en política, les dones no hi són, només passen. Un dels problemes que es detecta és la falta de dades per poder fer una diagnosi de gènere més acurada.
- Tipologia d'associació per sexe de la presidència: Es va detectar segregació horitzontal: en totes les tipologies predominen la figura masculina en a presidència menys en les AMPAS, Estudis i de dones. En les associacions esportives, de cooperació internacional i culturals és on existeix una sobrerrepresentació masculina. Fins i tot en les associacions esportives femenina, la presidència recau sobre un home. Els rols de gènere tenen un pes considerable en la distribució de les dones en les associacions. També es va plantejar la necessitat de transparència en els pressupostos de les associacions com de les subvencions rebudes. Qui rep diners i per a què? Per què les entitats esportives masculines reben molt més pressupost públic que la femenina? Quin és el criteri?
- Llenguatge: Es revisa algunes de les pàgines web d'associacions de Castelldefels i menys una, la resta té un llenguatge sexista. Fins i tot, en una entitat on el 98% de les persones sòcies són dones, la seva pàgina web utilitza sempre el terme masculí de soci, malalt, etc.
- Conductes/Actituds dins de l'associació: Es fa una dinàmica amb frases reals extretes de comentaris de sòcies d'associacions mixtes de Castelldefels on es posa de relleu conductes sexistes vers les dones. Es pregunta si a elles també els hi passat. Totes coincideixen que existeixen actituds sexistes normalitzades a les seves associacions i que els rols de gènere hi són molt presents. Es reconeix l'existència de violència de gènere en les relacions entre homes i dones a l'associacionisme de Castelldefels

Treball en grup: Solucions i Recomanacions

El grup va treballar les següents qüestions:

- Quina solució es necessita?
- Quina seria la recomanació?

De forma general, el grup va consensuar que s'havia de solucionar:

- La falta de valor social dels sabers femenins i l'autoritat femenina a les associacions
- La visibilització de les dones al món associatiu
- La transparència en el pressuposts interns de l'associació com els rebut per part de l'ajuntament
- La falta de perspectiva de gènere en el currículum acadèmic dels col·legis de primària i secundària: el llibres de text, el material utilitzat, projectes educatius de centre.
- La incorporació de la filosofia coeducadora en la educació
- Promoció i recolzament de les associacions locals que treballen per la igualtat de gènere
- El grau d'implicació real més que formal dels i les polítics del municipi en les qüestions d'igualtat de gènere i reconeixement del paper de les entitats locals que treballen en igualtat de gènere.

Plenària i elaboració de conclusions i recomenacions

S'exposa els resultats del treball participatiu. Es fa una discussió per establir acords i fer la presentació a la plenària amb les recomanacions

Tancament

Es tanca la sessió agraïnt a les persones participants la seva assistència i convidant-les al 4t Congrés dels Dones del Baix Llobregat. Es posa l'accent en que les dones s'impliquin en processos i mantinguin una participació activa en l'associacionisme de Castelldefels.

38

Propostes i Recomanacions:

- Fer un Observatori Municipal d'Entitats amb perspectiva de gènere:
 - o El registre ha de contenir més indicadors amb perspectiva de gènere: nombre de sòcies i socis, composició de la Junta, mandats presidència per sexe, tasques de la Junta Directiva, etc.
 - o Actualització del Registre Municipal d'entitats de Castelldefels: s'ha de fer una revisió de l'entitats que encara existeixen, si ha pujat o no el nombre de persones sòcies, etc.
 - o Fer una diagnòstic amb perspectiva de gènere de la situació del associacionisme a Castelldefels.

- Promocionar la incorporació de la perspectiva de gènere a les associacions de Castelldefels:
 - Encoratjar a les entitats a que tinguin un pla d'igualtat o analitzin la seva organització amb perspectiva de gènere.
 - Transparència en les remuneracions: qui, per a què i per què cobra?
 - Elaboració d'un manual de llenguatge no sexista per a entitats.
 - L'ajuntament ha de vetllar perquè les webs de les associacions no tinguin un llenguatge sexista.
- Formació en gènere:
 - Tallers a les entitats per introduir la perspectiva de gènere
 - Tallers per eradicar conductes sexistes a les entitats
 - Tallers d'empoderament per a les dones de les associacions
- Eradicar la segregació horitzontal/vertical:
 - Analitzar per què després d'una dècada encara continua la segregació horitzontal/vertical.
 - Visibilitat de les dones en les associacions d'esport i culturals.
 - Potenciar el valor social dels sabers femenins i l'autoritat femenina a les associacions: demanar més presència en les presidències de les associacions.
- La visibilització de les dones i la igualtat al món associatiu:
 - Potenciar les associacions locals que treballin per la igualtat de gènere.
 - Potenciar les associacions de dones de Castelldefels
 - Reconeixement públic de les entitats que promoguin l'igualtat de gènere a Castelldefels
- Subvencions públiques municipals sensibles al gènere:
 - Qui les rep i per a què
 - Rebre subvencions amb la condició de tenir o rebre formació per elaborar accions en igualtat com ara un protocol contra conductes sexistes o assetjament sexual, manual contra el llenguatge sexista o pla d'igualtat.
 - Transversalitat: Aumentar les subvencions públiques destinades a projectes en igualtat de gènere des de diferents regidories/àrees.

CLOENDA

El Sr. Santiago Barona, regidor de Polítiques d'Igualtat, agraeix la participació i assistència de les persones a les Jornades i anima a seguir treballant per la igualtat de gènere. Recorda que fruit del treball realitzat als tallers d'aquesta Subseu, s'elaboraran documents per portar-los al IV Congrés.

Remarca que el Parlament de Catalunya ha aprovat la Llei de Dret de les Persones Gais, Lesbianes, Bisexuals i Transsexuals i per l'Eradicació de l'Homofòbia, la Lesbofòbia i la Transfòbia, sent la primera vegada que una llei preveu sancions contra les discriminacions per orientació i/o identitat sexual. És una llei pionera a l'Estat espanyol en la lluita contra la discriminació per raó d'orientació sexual.

El Sr Barona torna agrair l'assistència i convida a la participació del IV Congrés de les Dones del Baix Llobregat.

AVALUACIÓ DE LA JORNADA

DES DEL PUNT DE VISTA DE LES PERSONES PARTICIPANTS

Al final de la Jornada, es va demanar a les persones assistents la seva valoració en aspectes de continguts, organitzatius i logístics com:

- Valoració de la Conferència
- Valoracions dels Tallers
- Condicions de l'espai.
- La documentació
- L'organització de la Jornada.

A part es demanava suggeriments i observacions per millorar futures Jornades.

Dades de l'enquesta: JORNADA: DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA					
Castelldefels, 11 d'octubre de 2014					
Valoració de la qualitat de servei					
Indica quina valoració tens sobre els temes següents, marcant la resposta adequada: Agraïrem la teva opinió sincera sobre l'acció formativa que has fet o estàs fent. Ens ajudarà a millorar. Puntua entre l'1 i el 5 cada pregunta, marcant amb una "X" a la casella corresponent. Gràcies.					
Aspectes de servei:	defi- cient	Defi- cient	Nor- mal	Bo	Molt bo
	1	2	3	4	5
Has trobat interessants els temes i els continguts de la Jornada?del curs?					
Quin t'ha interessat més? _____	☐	☐	☐	☐	☐
Quin t'ha interessat menys? _____					
1. La conferenciant ? En què _____	☐	☐	☐	☐	☐
2. El taller: Elaborant receptes	☐	☐	☐	☐	☐

3. El taller: Associacionisme de les dones en temps de crisi					
4. El taller: Dones i associacionisme a Castelldefels	☐	☐	☐	☐	☐
4. Les condicions dels espais (confort físic, ambient acollidor, etc.), t'han semblat favorables per a la formació?	☐	☐	☐	☐	☐
5. la documentació (programa, apunts, etc.), t'ha semblat adequat	☐	☐	☐	☐	☐
6. L'organització de la Jornada ha funcionat satisfactòriament?					
Aspecte que millor ha funcionat: _____	☐	☐	☐	☐	☐
Aspecte que pitjor ha funcionat: _____					
Quin suggeriment/s faries per millorar el curs si es tornés a fer?					

Altres observacions i comentaris (indica qualsevol altre observació o comentari que considereu necessari):					

Del total de les persones assistents, 21 persones van respondre el qüestionari. Onze d'aquestes havien assistit al Taller "Elaborant receptes contra la crisi", dos al Taller "Associacionisme de les dones en temps de crisi" i vuit, al Taller "Dones i associacionisme a Castelldefels".

La valoració global de la Jornada va ser molt satisfactòria amb un 4, sent 5 la puntuació màxima. Aquesta valoració global té en compte tant els continguts (ponències i tallers) com la part d'organització (material, espai, logística).

Si ens fixem en el contingut de la Jornada, les persones van valorar millor els tallers que la ponència, sent el Taller Dones i associacionisme a Castelldefels el més valorat amb un 4,9 sobre 5.

Para ver esta película, debe
disponer de QuickTime™ y de
un descompresor .

A l'apartat de valoració dels tallers, trobem que els participants del taller "Elaborant receptes contra la crisi" van valorar molt positivament el taller amb un 4,8 sobre 5 i el Taller "Associacionisme de les dones en temps de crisi" amb un 4,5 sobre 5.

Si ens fixem en la part logística de la Jornada, les persones participants la valoren molt satisfactòriament. Les condicions de l'espai va ser puntuat amb un 4,8 sobre 5; la documentació un 4,42; i respecte l'organització, un 4,73.

Para ver esta película, debe
disponer de QuickTime™ y de
un descompresor .

Com a observacions, trobem que la falta de temps, adequació de l'espai i el control del temps de les diferents activitats de la Jornada són les més recurrents. De forma concreta, les observacions són:

- La conferència més curta i concreta.
- Falta de temps per a les conclusions de la conferència.
- Falta de temps per a les conclusions i valoracions finals de la conferència
- Controlar més els temps dels conferenciant i millorar la visibilitat del Power Point.
- Millorar les llums de la sala i que els conferenciant tinguin la seva pròpia llum.
- Resum i conclusions de la conferència.
- Començar a l'hora i fer un resum de la conferència.
- Més temps per al conferenciant.
- Més difusió.
- Motivar a la gent jove.
- Més temps per al conferenciant.

DES DEL PUNT DE VISTA DE LES TALLERISTES

DONES I CRISIS: ELABORANT RECEPTES CONTRA LA CRISI

La valoració general del taller va ser positiva. L'activitat es va desenvolupar d'acord al planificat i es van complir els objectius proposats. Es va aconseguir una participació molt activa i amb un nivell elevat de participació de dones. El grup es va implicar en totes les activitats, argumentant les receptes i fent les propostes i recomanacions.

La durada del taller va ser insuficient. El grup volia comentar més punts però no va ser possible a causa de la falta de temps.

Les mateixes dones van proposar continuar amb el treball començat al taller i fer més tallers com aquest. De forma espontànea va sortir l'idea de fer un grup i quedar periòdicament per tractar temes vers les dones.

Com a contingut, el taller ha tingut una molt bona acollida. En paraules de les pròpies participants, *"fer aquests tipus de dinàmiques, com la de la recepta, és molt bona idea perquè acaba canviant la mirada que tenim de les coses, genera interrogants i com totes les coses que es mengen d'una manera o d'un altre queden en el cos, ja que l'acte de menjar és vivencial, aquesta recepta econòmica també ho és. A més a més, de la mateixa manera que quan el cos sent que un aliment li va bé en vol menjar més, les receptes econòmiques també és pel cos"*.

ASSOCIACIONISME DE LES DONES EN TEMPS DE CRISIS

La valoració general del taller és positiva. Les dinàmiques i activitats es van desenvolupar d'acord al planificat i es van complir els objectius proposats. Es va aconseguir una participació horitzontal i activa i un clima de grup agradable. La metodologia i continguts van ser adequats, però la durada del taller va ser insuficient. Les instal·lacions i espais van ser correctes, encara que van tenir dificultats amb l'àudio del vídeo. Això va limitar el temps per exposar totes les bones pràctiques seleccionades. Al taller van participar 8 dones les quals van estar molt actives en les dinàmiques, debats i propostes. El grup estava compost majoritàriament per dones de més de 50 anys amb molta experiència organitzativa. Això va orientar el debats en dos línies:

- Per una part, es feien propostes però al mateix temps es demanava la participació de gent jove per portar endavant les iniciatives.

DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA

- Per altra part, al grup li van interessar molt les dades relacionades amb la crisi i les desigualtats en les pensions de les dones grans. Elles van exemplificar aquesta desigualtat a partir de les seves pròpies experiències. Van demanar més informació i es va produir un debat interessant respecte de les cotitzacions i les dificultats de les dones autònomes i que fan tasques de cura o feines de llar per donar-se d'alta a la seguretat social.

Respecte dels continguts específics del taller i les jornades, les dones van agrair la possibilitat que els oferia el taller d'aterrar la conferència central, la qual els va semblar una mica abstracta. En aquest sentit hagués sigut adequat comptar amb la participació de la ponent en el taller per donar coherència al conjunt d'activitats de la jornada

Per a la majoria de les participants aquesta va ser la primera aproximació al tema i els van interessar molt els exemples concrets de cooperatives de dones. Van trobar factible i necessari el desenvolupament de projectes d'aquest tipus, encara que pensaven que era important involucrar gent jove per encapçalar-les.

ASSOCIACIONISME A CASTELLDEFELS AMB CLAU DE GÈNERE

La valoració general del taller és bona. Les dinàmiques i activitats es van desenvolupar d'acord al planificat i els objectius proposats es van aconseguir. Es va aconseguir una participació horitzontal i activa amb una atmòsfera molt positiva. La metodologia i continguts van ser adequats, però la durada del taller va ser insuficient. Les instal·lacions i espais van ser correctes, encara que va ser el taller el que va haver de "adaptar-se" a les instal·lacions, ja que són espais que on només hi ha una mesa gran i taules. Això va limitar el temps per exposar les dinàmiques, que van haver de ser adaptades.

Al taller van participar 8 dones les quals van estar molt actives en les dinàmiques, debats i propostes. El grup estava compost per dones de més de 50 anys amb molta experiència organitzativa. Això va orientar el debat cap a la detecció de problemes en l'associacionisme a Castelldefels en relació les dones i les propostes per solucionar aquests problemes. Eren coneixedores de les problemàtiques i de les solucions i es van exemplificar aquesta desigualtat i discriminació vers les dones a partir de les seves pròpies experiències. Van demanar més informació sobre les dades del registre municipal en general i específicament, sobre el registre d'entitats (que van trobar cabdal per poder fer un bon anàlisi amb perspectiva de gènere) i es va produir un debat interessant respecte les segregacions verticals i horitzontals que pateixen les dones en les associacions així com les conductes sexistes que s'hi donen en el si de les entitats.

DONES, ASSOCIACIONISME I CRISI ECONÒMICA

PERSONES ASSISTENTS

Rosario	Aguilera Rojano
Maribel	Alcaine
Cristina	Alda Gómez
Tránsito	Ayala Jurado
Noelia	Bail García
Pilar	Bail temprado
Inma	Barcos
Santiago	Barona i Garcia
Luisa M ^a	Basacoma Lletjos
M ^a Eugenia	Belzuz
Maru	Bercedo Sanz
Mónica	Chaves
Marta	Corcoy
Núria	Cornet i Turró
Montserrat	Curtó
Lolita	Cuscollana Segarra
Carme	Díaz Corral
Aurelia	García del Hoyo
Nieves	García Delgado
Amparo	García Hernández
Antonia	García Pérez
Elena	Gómez Pulido
Matilde	González Armengol
Maria Carmen	Insa Carrasquer
Marisa	Luna Castón
Pilar	Martín
Estrella	Martínez Sánchez
Marisol	Martínez Vega
Rosa	Mateu Otero
Marta	Medina Zuricalday
Estela	Mejías Díez
Núria	Merín i Llaquet
Núria	Milà Gonzalo
María	Miranda Cuervas
Cristina	Moya
Judith	Muñoz Saavedra
Ferran	Noguera Mena

Mª Carmen

Vidal

Ramon

Susana

Loli

Nora

Amparo

Núñez Agüera

Pérez Bahillo

Petit

Pruna Francesch

Ramos Carmona

Spinedi Capria

Tomé González

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

